

MONITORING ŠKŮDCŮ POLNÍ ZELENINY

25. TÝDEN (17.6.2024)

Kamil Holý

Výzkumný tým: Integrovaná ochrana zemědělských plodin proti škůdcům

Výzkumný ústav rostlinné výroby, v.v.i.

Zprávy jsou zveřejňovány v Zelinářském zpravodaji, na Rostlinolékařském portálu a umístěny na webových stránkách VÚRV: www.vurv.cz - záložka Poradenství. Monitoring je podpořen z prostředků MZe - NAP (Národní akční plán k bezpečnému používání pesticidů).

Výskyt škůdců

Pokračuje přelet škůdců z řepok a dalších rostlin do brukvovité zeleniny (molice, zápředníček, mšice zelná, dřepčící). Na některých lokalitách jsou znovu vysoké počty dospělců krytonosců. Přilétají nové třásněnky. Začíná kladení 2. generace květilky zelné. Na rizikových plodinách/pozemcích hledat požerky osenice polní. S různou intenzitou se mohou objevit housenky můr, bělásků, obaleče hrachového aj. Po deštích napadají okraje slimáci.

U některých škůdců zůstávají velké rozdíly mezi oblastmi i různými termíny sázení/setí na jednom pozemku. Škůdci mohou naletovat velmi rychle - je třeba monitorovat 2x týdně na více místech. U atraktivních plodin je účinné zakrytí porostů sítěmi proti hmyzu.

Brukvovitá zelenina - s různou intenzitou pokračuje nálet molice a mšice zelné, znovu se objevili krytonosci (až několik brouků/rostlinu), kteří škodí žírem a později larvy vyžírají řapíky a stonky. Začíná kladení druhé generace květilky zelné. Znovu se objevují třásněnky, migrace bude probíhat po celé léto - sledovat hlavně zelí, kde škodí v hlávkách. Dospělců zápředníčků je méně, škodí housenky z předchozího kladení. Početnost dřepčících variabilní. Mohou škodit housenky můr a bělásků.

Ostatní zelenina - prohlížet rizikové porosty na přítomnost požerků a housenek osenice polní. Pokračuje nálet třásněnek na cibuli a do dalších plodin, vyšší početnost je v oblastech, kterým se vyhýbají srážky. Létá obaleč hrachový, zrnokazi i kyjatka hrachová. Postupně budou naletovat mšice do různých plodin, okraje polí mohou poškodit slimáci. Létají různé druhy můr, makadlovka řepná aj., škodlivost bude odlišná pozemek od pozemku.

Rizikové: molice, krytonosci, zápředníček, dřepčící, třásněnky, mandelinka, housenky, mšice, slimáci a další druhy

Zápředníček polní

- v některých porostech vyšší početnost housenek, v jiných téměř žádné. Dospělců je méně - střídání generací.

Monitoring - početnost dospělců je možné sledovat průchodem porostu. Zelené housenky jsou na spodní straně listů.

Odchyty do feromonových lapáků na sledovaných lokalitách neodpovídají početnosti dospělců pozorovaných v porostech - nedají se použít k monitoringu.

Ochrana - proti nejmladším housenkám.

Novinka

Krytonosci

- na některých lokalitách přilet nových dospělců, spolu s žírem bude probíhat kladení do řapíků.

Monitoring - dospělci na vrchní i spodní straně listů. V řapících drobné, kulaté jamky nebo bělavá místa s vajíčky uvnitř. Larvy vyžirají řapíky listů a silné listové žilky, které zahnívají a tmavnou. Po rozříznutí uvnitř beznohé larvy s hlavou.

Ochrana - proti dospělcům před vykladením vajíček. Poškození od larev - odlomení napadených listů při sklizni.

Molice vlašovičnicková

- pokračuje přelet, řepka pomalu zasychá, početnost se bude zvyšovat. Někde již listy obalené.

Monitoring - bílí dospělci většinou na spodní straně listů, světlá vajíčka jsou na bílé ploše.

Ochrana - v této fázi proti dospělcům před vykladením vajíček (nymfy zatím téměř žádné). Dospělci jsou citliví k insekticidům, u kontaktních přípravků je nezbytné kvalitní ošetření spodní strany listů. Kapky musí být

drobné, pokrýt většinu plochy listu, aby molici trefily. Účinnost zvýší smáčeklo. U hlávkové kapusty a dalších obtížně ošetřitelných druhů, je účinné zakrytí sítěmi.

Dřepčící rodu *Phyllotreta*

- škodlivost zůstává lokální, v závislosti na lokalitě a pozemku.

Monitoring - dospělci zpravidla na vrchní straně listů, za nepříznivého počasí se mohou ukrývat u kořenového krčku. Přítomnost prozradí požerky na litech.

Ochrana - v závislosti na počtu dospělců. Mechanickou bariérou je zakrytí sítí proti hmyzu.

Novinka

Květilka zelná

- začátek intenzivního kladení vajíček druhé generace, přednostně klade na mladé rostliny.

Monitoring - bílá vajíčka ve skupinách, méně často jednotlivě na kořenovém krčku a na dalších částech rostlin dotýkajících se půdy. Samice kladou přednostně na mladé rostliny nedlouho po výsadbě. Bílé beznohé a bezhlavé larvy na kořenech nebo uvnitř spodní části rostlin.

Ochrana - zakrytí sítěmi, moření sadby. Škodí na mladých rostlinách zničením kořenů (krnění až úhyn rostlin) nebo vžíráním do kedlubnů ležících na zemi apod. V porostech, kde škodí, se provádí ochrana proti dospělcům před vykladením vajíček. U kedlubnů je prevencí zabránit dotyku konzumní části s půdou - nepoléhavé rostliny.

Osenice polní

- hledat požerky a housenky. Nálet do feromonových lapáků byl místy vyšší, lokálně může škodit.

Monitoring - dospělci odchytem do feromonového lapáku nebo sledovat odchvy ve světelných lapácích na Rostlinolékařském portálu. Housenky bývají ukryté v půdě v okolí rostlin, přítomnost se pozná podle požerků na spodní části rostlin.

Ochrana - proti mladým housenkám, které žerou na nadzemních částech rostlin. Starší housenky zůstávají trvale v půdě, kde se nedají regulovat. Postřik se provádí navečer nebo v noci - housenky mají noční aktivitu.

Třásněnky

- nálet dospělců pokračuje, objevují se i v brukvovité zelenině. Početnost závisí i na množství srážek, které třásněnky redukují. Na méně intenzivně ošetřované cibuli mohou být desítky nymf a několik dospělců/rostlinu.

Monitoring - na listech tmaví i světlí dospělci a nymfy, na starších rostlinách jsou ukryti mezi nahloučenými listy. V místě sání tmavé kupičky trusu. Nymfy mohou být zaměněny za světlé částečky půdy/písku.

Ochrana - při začínajícím poškození listů sáním. U zelí před vniknutím dospělců do hlávek.

Mšice zelná

- pokračuje nálet dospělců, který je intenzivnější než jiné roky (až několik okřídleným mšic/rostlinu), ale velké kolonie se zatím netvoří, reguluje je ochrana proti jiným škůdcům.

Monitoring - dospělci a nymfy většinou na spodní straně listů nebo ukryté v srdéčku a hlávkách.

Ochrana - v závislosti na poměru mšic a užitečných organismů. Většinou regulovány ochranou proti jiným škůdcům. Zelí a hlávková kapusta - sledovat účinnost ochrany, použít systémové přípravky.

Mšice

- výskyt mšic na ostatních druzích polní zeleniny nízký, většinou regulován užitečnými organismy.

Monitoring - dospělci a nymfy většinou na listech, u některých druhů i v půdě na kořenech.

Ochrana - v závislosti na plodině a početnosti. Při vyšším výskytu užitečných organismů upřednostnit selektivní přípravky.

Motýli

- v malém množství se vyskytují housenky můry zelné a kapustové, létá kovošklec gama, mohou se vyskytnout housenky dalších polyfágních druhů.

Monitoring - na rostlinách hledat vajíčka a housenky, které jsou na spodní straně listů. U některých druhů jsou viditelné požrané listy.

Ochrana - proti nejmladším housenkám.

Další škůdci

- **vrtalky** - na listech různých rostlin se objevují úzké, chodbičková miny s larvou uvnitř. Většinou neškodí - odlomení listu při sklizni.

květílka řepná - pokračuje kladení, objevují se miny na listech řepy a špenátu, většinou neškodí.

vrtule celerová - na listech celeru plošné miny, výskyt nízký, k překročení prahu škodlivosti nedochází.

chřestovníček obecný - na chřestu hojní dospělci a vajíčka, občas i larvy, někde by mohly škodit i larvy vrtule chřestové, která je většinou vzácná.

dospělci i mumie mšicomarů. V brukvovité zelenině s početnějším výskytem mšice zelné jsou i larvy pestřenek, ostatní regulátoři mšic jsou vzácní. V porostech s housenkami zářďedníčka se vyskytují lumci rodu *Diadegma*.

Užitečné organismy

- v porostech se mšicemi jsou nejhojnější sluněčka (všechna vývojová stádia) a

V některých porostech zůstává vyšší početnost housenek zářďedníčka, v jiných se téměř nevyskytují

Naletují noví dospělci krytonosců

Přibývá vajíček květilky

Na některých pozemcích jsou listy hustě pokryty vajíčky molic

Stuhatka - černobíle pruhovaná třásněnka v kolonii třásněnek na cibuli, je dravá, ale bývá málo početná s bezvýznamným vlivem na redukci škodlivých druhů

Klopuška

Malá kolonie mšice zelné

Vrtalka na celeru - mina a pupárium na spodní straně listu

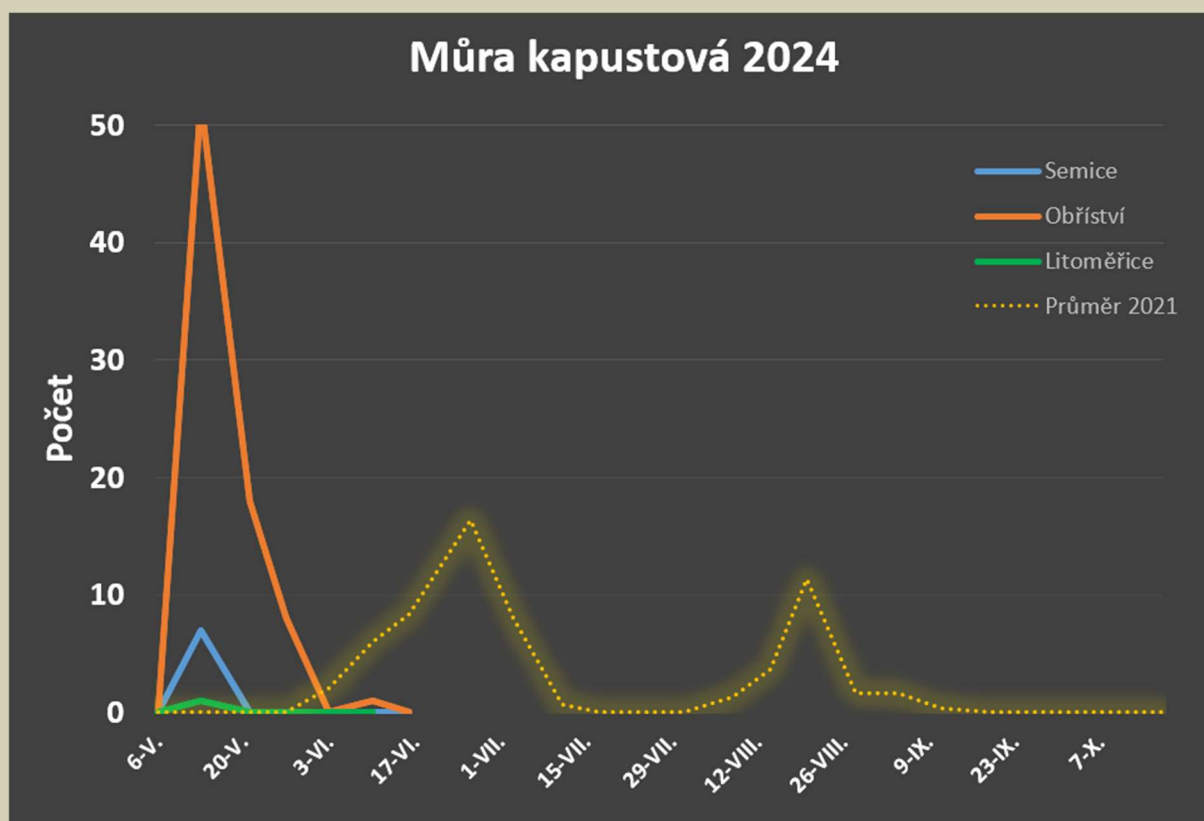
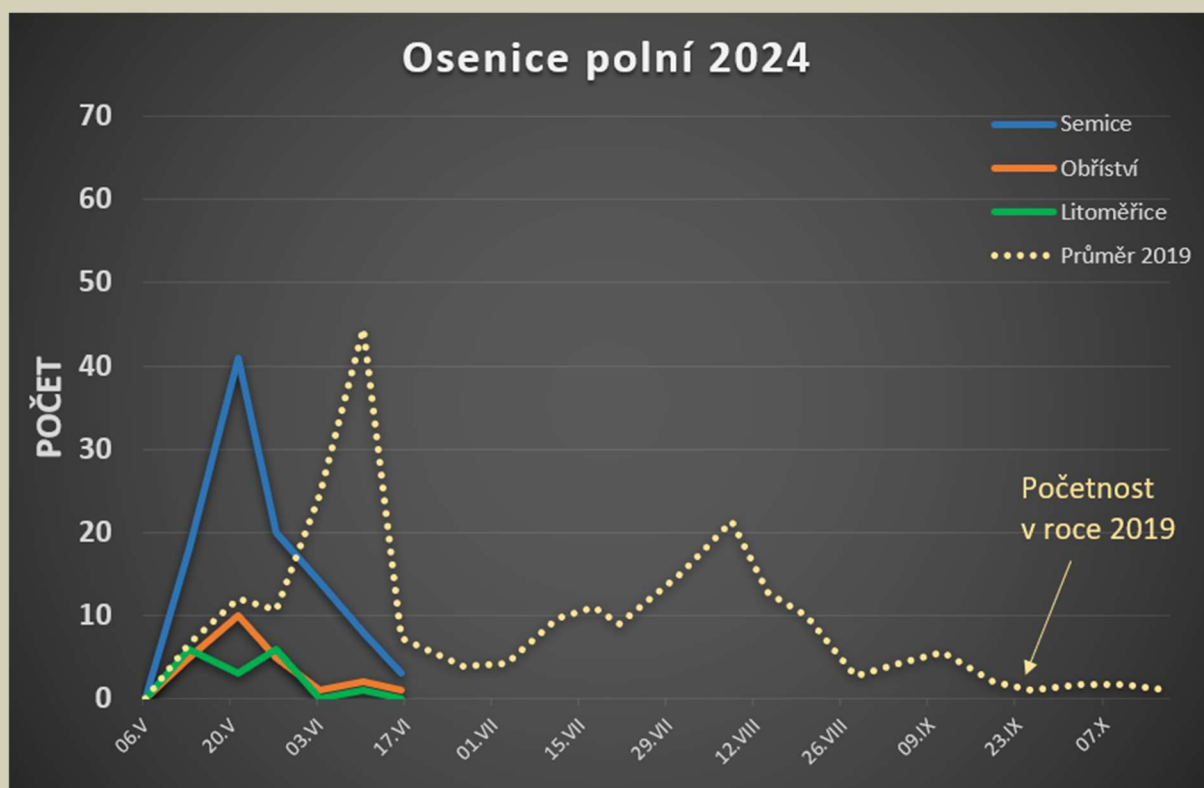
Za kladoucí mšicí zelnou je mšicomar přichystaný k parazitaci nymf

Odchyt motýlů do feromonových lapáků v roce 2024

- tečkovaně - průměrný odchyt v předchozích letech (průměr ze všech 3 lokalit)
- tento týden žádní noví jedinci v lapácích - nepříznivé počasí

Osenice polní - konec letu 1. generace, hledat na rostlinách požerky od housenek

Můra kapustová - konec letu 1. generace, mohou být housenky

Zápředníček polní - dospělců méně (střídání generací), let je rozvleklý, pokračuje kladení, místy vysoká početnost housenek

Obaleč hrachový - na některých lokalitách vysoký nálet dospělců do lapáků

